LEGATIO

PERILLUSTRIS

DN. CHRISTOPHORI PRZIEMSKI,

Cubicularii Regis Poloniæ,

ad REGEM Sveciæ

exposita & peracta COLO 18./28. Augusti anno MDCLV.

Serenissime Rex, Domine Clementissime.

MIrari satis non potuit Serenissimus Rex ac Dominus meus clementissimus JOHANNES CASIMIRUS cum Senatu suo, accepto primo nuncio, intrasse exercitum Rae. Mtis. Tae. Duce VVirtenbergio fines Regni sui. Tum vero stupere etiam magis cæpit, cum personam Rae. Mtis. Tuæ alio exercitu stipatam advenisse intellexisset. Me igitur tam Serenissimus Rex meus, qvam etiam Senatus ad Tuam Mtem. delegare voluerunt, ut tantum scire possimus, qvis ille sit affectus & animi impetus, qvi Mtem. Tuam eousq; impulerit. Vehementem enim esse oportet, qvi nullis hucusq; mediis, non de pace tractatibus, non legationibus in Sveciam missis, non sanis pactorum & induciarum vinculis cohiberi potuit. Ad iram & indignationem non satis causæ videmus. Qvod enim tantum facinus vel Rex noster vel Resp. commiserunt, ut tam severa ultione illud vindicare Mtas. Tua in animum induxerit. Nos, Deo teste, nihil tale scimus. Inducias semel factas semper sanctissime coluimus. Svecis in Germania bellum gerentibus, & rebus nostris pace tum florentibus, licet multoties in societatem belli contra ipsos invitaremur, nunqvam publice nocere voluimus: antiqvior enim nobis fuit fides semper, qvam utilitas. Qvod si privati aliqvi hostium rebus favebant, multi etiam fuerunt, qvi Svecis operam suam navarunt: tot Borussi, Livones, Curlandi, Regni Poloniæ subditi, tum & ipsi Poloni, probati nominis, in vestris castris militarunt. Testis est vel frater meus germanus Sigismundus Przimski, bene Mti. Tæ. notus, & jam tristi hoc bello nostro à Barbaris nuper extinctus; vel ego ipse, qvi non tantum sub signis GUSTAVI illius MAGNI, Avunculi Mtis. Tuæ, tyrocinia mea exercui, sed etiam non ita pridem Galliæ Regi Sveco fæderato, non contemnendam Polonorum manum ad expugnandum Dünkerkum adduxi, nec inanem, ut credo, per biennium operam præstiti. Cancellariæ etiam

etiam errores, vel alia minutiora, non tanta fuerunt, ut armis vindicari deberent. Est igitur aliquid aliud. Dicerem, esse cupiditatem divitiarum; sed scimus, hoc animi vitium longè à natura Mtis. Tuæ abesse: & ex Regno tam misero, lacero & devastato qvid jam amplius extorqveri potest? Octennium est, ex qvo Regnum hoc bellis, & qvidem atrocissimis, affligitur; & qvot anni, tot verè clades, atq; exercitus vel cæsi vel dissipati, totq; iterum reparati. Qvale tandem est imperium, qvod tantis calamitatibus non succumberet? Qvales thesauri, qvi non extenuerentur? Intrasti, Rex potentissime, provinciam viciniorem, majorem scil. hanc Poloniam, & civitates, ut ab incommodis belli remotiores, ita etiā feliciores. Considera miserorum hominum pauperiem, & inde de aliis locis, qvi propius malo siti fuerunt, vel in qvibus bellum geritur, judica, qvantopere exercitus ex illis ditabuntur. Nullæ hic urbes opulentæ, non mercatores divites, non auri vel argenti fodinæ. Divitiæ nostræ annui fructus sunt ex pecore & campis: qvæ omnia si ab exercitibus tam Mtis. Tuæ, qvā nostris, consumantur, agricultura cessabit. Nec ullæ unqvā contributiones sperandæ, imo metuendum, ne nobis & exercitibus tuis fame sit pereundum. Si igitur nec satis causæ ad iram, nec multum incitamentorum ad cupiditatem Mtas. Tua habeat, suspicari cogimur, Mtem. Tuam aliis stimulis adductam, ut nobis bellum inferret: Famâ nempe & gloriâ, verissimis humani ingenii oblectamentis. Sed qvæ hæc gloria? Dum nos cum hostibus immanissimis pro salute & vita decertamus, Tu, Rex Potentissime, nos etiā armis occupas. Si gloriam vis veram, non vanam qvære: vera autem erit, si aliena non appetens suū cuiq; tribuas. Rumor est apud nos, velle Te protegere Poloniam. Si hoc est, protegas gentem contra hostes immanissimos: Populo libero libertatem non adimas: Regi legitime à nobis electo & Tibi sanguine juncto Regnum serves. Tunc verò Te non pro Protectore, sed etiam Benefactore habebimus, & Conservatori nostro Tibi

tro-

trophæum erigemus. Majorem inde consequeris gloriam, quàm si maxima Regna tuo amplissimo adjicias Regno. Sed si Regnum hoc vi & armis M^tas. Tua in animum induxit occupare, putatne, hoc firmum fore imperium, & Sveciæ jungi posse Poloniam? Disjunctissima sunt hæc Regna: divisit natura mari: dissociavi teonstitutio imperii & religio: discrepant legibus, moribus, habitu, linguâ: in nulla re sibi hi populi sunt similes, nisi ferociâ, discordiarum omnium fomite. Vi igitur partum imperium bonis artibus administrari posse, M^tas. Tua non speret, sed semper ad secures & supplicia recurrendum erit. Qvæ verò hæc gloria, ex Principe benigno & clementi mutari in crudelem & truculentum Dominum? Aliam ergo, Magnanime Princeps, ingredere viam, & nobis parce. Pacem jam petimus, deprecamur bellum, &, qvid à nobis M^tas. Tua postulet, ut aperiat, rogamus: Nos M^ti. Tuæ in omnibus satisfacere satagemus. Gradum tantum sistat, cum armis ulterius non progrediatur, & de pace toties oblata nobiscum tractare non dedignetur.